

OKRES BEROUN

Okres Beroun leží v západní části Středočeského kraje. Svojí východní hranicí sousedí s okresem Praha-západ, na jihu s okresem Příbram, na západě s okresem Rokycany (Plzeňský kraj) a na severu s okresy Rakovník a Kladno. Dálnice D5 Praha – Plzeň rozděluje okres téměř souměrně na dvě poloviny.

Okres patří k nejmenším okresům kraje. Svojí rozlohou 704 km² (představující 6,4 % z rozlohy kraje) i počtem obyvatel 102,6 tisíc (7 % obyvatel kraje) je okres Beroun třetí nejmenší ve Středočeském kraji. Zemědělská půda tvoří 48,8 %, lesy 38,7 % z rozlohy okresu. Hustotou zalidnění 145,8 obyvatel na km² však patří k nadprůměrným okresům kraje.

Od reformy veřejné správy z 1. ledna 2003 se okres člení na 2 správní obvody obcí s rozšířenou působností (Beroun, Hořovice), ty jsou zároveň i správními obvody obcí s pověřeným obecním úřadem.

V současné době náleží do okresu Beroun 85 obcí. Z celkového počtu obcí má 6 přiznán statut města (Beroun – 21,5 tis. obyvatel, Králův Dvůr, Hořovice, Zdice, Žebrák, Hostomice) a 4 byly stanoveny městysem (Komárov, Liteň, Cerhovice, Karlštejn).

Povrch okresu má charakter pahorkatiny. Rovinatější části se nacházejí v několika enklávách západně od Berouna, dále pak v oblasti Hostomic, Neumětel a Litně. Nejníže položeným místem okresu je hladina Berounky při jejím výtoku z území okresu za Zadní Třebaně o nadmořské výšce 211 metrů. Nejvyšším místem je vrch Jivina (620 m n. m.) v jižní části okresu. Z morfolického hlediska patří Berounsko převážně k Českému krasu (Barrandien). Je to vápencová oblast, rozkládající se přibližně kolem toku Berounky v úseku od Berouna ku Praze. Je zde vytvořeno mnoho zajímavých přírodních útvarů, a to především skalnaté útesy, lemující břehy Berounky, a také četné jeskyně. Z nich nejznámější jsou Koněpruské jeskyně, které mají bohatou krápníkovou výzdobu.

Více než třetinu území okresu zaujímají lesy. Ty tvoří převážně souvislé celky, ať již kopcovité Hřebeny a Brdy s nadmořskou výškou kolem 600 m, nebo lesy Křivoklátské, které jsou poměrně v rovině. Celé území okresu je odvodňováno řekou Berounkou.

K 31. 12. 2024 bylo v rámci okresu Beroun zapsáno celkem 24 289 subjektů v registru ekonomických subjektů (7,0 % subjektů kraje). Podle převažující činnosti tvoří zemědělství a lesnictví 4,5 %, průmysl 11,6 %, stavebnictví 12,8 %, velkoobchod a maloobchod (vč. oprav a údržby motorových vozidel) 14,7 %.

K 31. 12. 2024 bylo v rámci okresu Beroun evidováno 2 402 dosažitelných uchazečů o zaměstnání (7,7 % dosažitelných uchazečů kraje). Podíl nezaměstnaných osob (tj. podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let na obyvatelstvu celkem ve stejném věku), který činil 3,70 %, byl v rámci kraje šestý nejnižší. Situaci na trhu práce na Berounsku do značné míry ovlivňuje blízkost a dobrá dopravní dostupnost do hlavního města Prahy. Hlavní dopravní tepnu představuje dálnice D5 spojující Prahu s Plzní a vedoucí na hranici s Německem. Nejvýznamnější železniční trať celostátního i mezinárodního významu je trať 170 a 171 z Prahy přes Beroun a Plzeň do Chebu a dále do Německa, která je součástí III. železničního koridoru.

V roce 2024 bylo v okrese dokončeno 412 bytů (8,3 % dokončených bytů kraje) a zahájeno 504 bytů (9,5 % zahájených bytů kraje).

Berounsko je nesmírně bohaté na historické památky, najdeme zde 4 národní kulturní památky - hrad Karlštejn, který je jedním z nejnavštěvovanějších v celé republice, zámek v Hořovicích, zříceniny hradů Žebrák a Točnick a klášterní kostel ve Svatém Janu pod Skalou. Dále se v okrese nachází například barokní kostel v Tetíně či Jungmannův rodný domek v Hudlicích.

Na Berounsku se nacházejí tři chráněné krajinné oblasti – Křivoklátsko (biosférická rezervace UNESCO), Brdy a Český kras. Nejvýznamnější částí chráněné krajinné oblasti Český kras je oblast národních přírodních rezervací Karlštejn a Koda o rozloze 20,5 km², kde se v Císařské rokli nacházejí pěnovec jezírka a v celé oblasti rostou nejrůznější druhy chráněných rostlin, například lýkovec, dřín, tařice skalní, hlaváček jarní, koniklec načernalý či lomikámen trsnatý. Kromě toho se u vrchu Bacína, který je nejvyšším bodem Českého krasu – 499 m n.m., nachází archeologické naleziště. V rámci CHKO Český kras najdeme také největší jeskynní systém v Čechách – Koněpruské jeskyně a národní přírodní památky Zlatý kůň, vrch Kotýz a Klonk. V rámci CHKO Křivoklátsko se nachází 2 národní přírodní rezervace Týřov a Vůznice.

Berounsko, zvláště údolí Berounky, je vyhledávaným místem rekreace a odpočinku. Obyvatelé Prahy zde využívají množství rekreačních chat a chalup.